

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

**ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНИЯ БЮДЖЕТ
МЕСЕЦ ЮНИ 2008 г.**

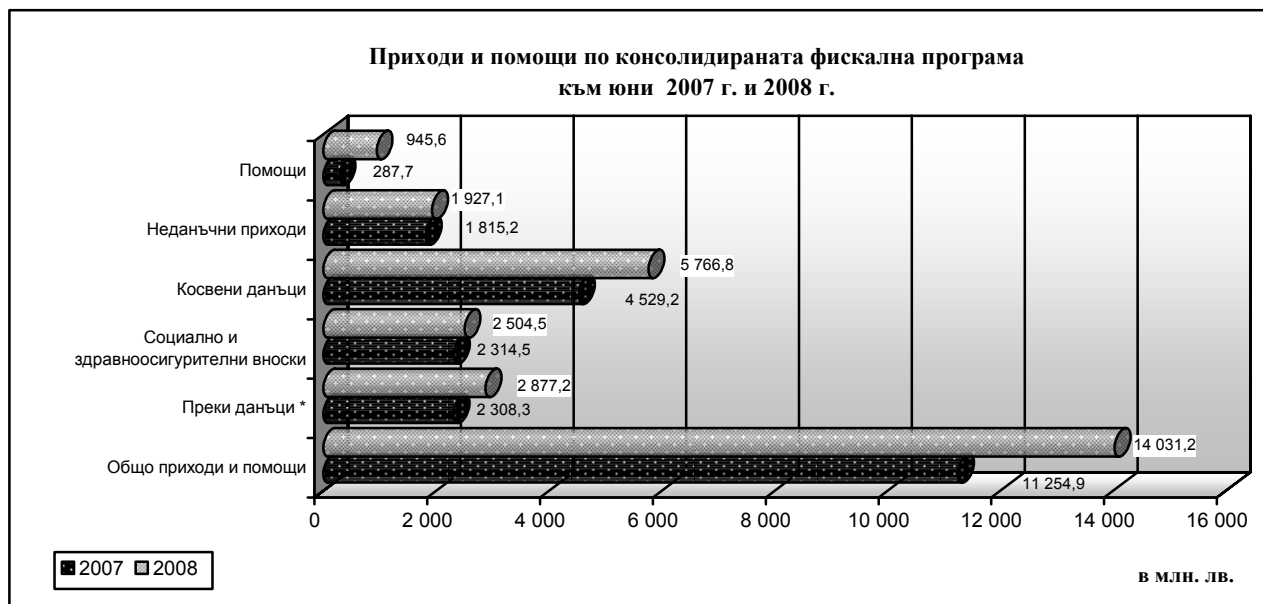
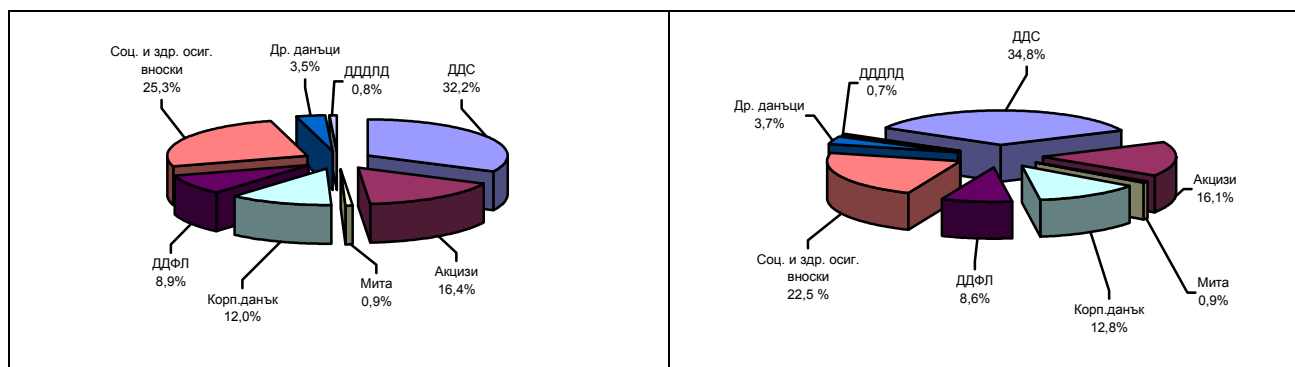
I. Основни параметри на консолидираната фискална програма¹ към юни 2008 г.

➤ **Приходите** по консолидираната фискална програма (КФП) за първото полугодие на 2008 г. са в размер на 14 031.2 млн. лв., като спрямо същия период на 2007 г. постъпленията са с 24.7% по-високи, което се дължи основно на базовия ефект за 2007 г., свързан с проявилите се еднократни ефекти в началото след членството на България в ЕС - забавяне при постъпленията в групата на косвените данъци и по-конкретно при приходите от ДДС през първото полугодие на годината. За ръста на приходите спрямо същия период на 2007 г. допринасят и постъпилите през изминалото полугодие приходи в частта на помощите – това са основно аванси от Кохезионния и Структурните фондове на ЕС, както и аванси от европейските фондове, свързани с общата селскостопанска политика, управлявани от Разплащателната агенция към ДФ "Земеделие". Съпоставено с годишните разчети към ЗДБРБ за 2008 г. постъпленията към юни представляват 51.6%.

Структура на данъчните приходи по консолидирания бюджет

Юни 2007 г.

Юни 2008 г.

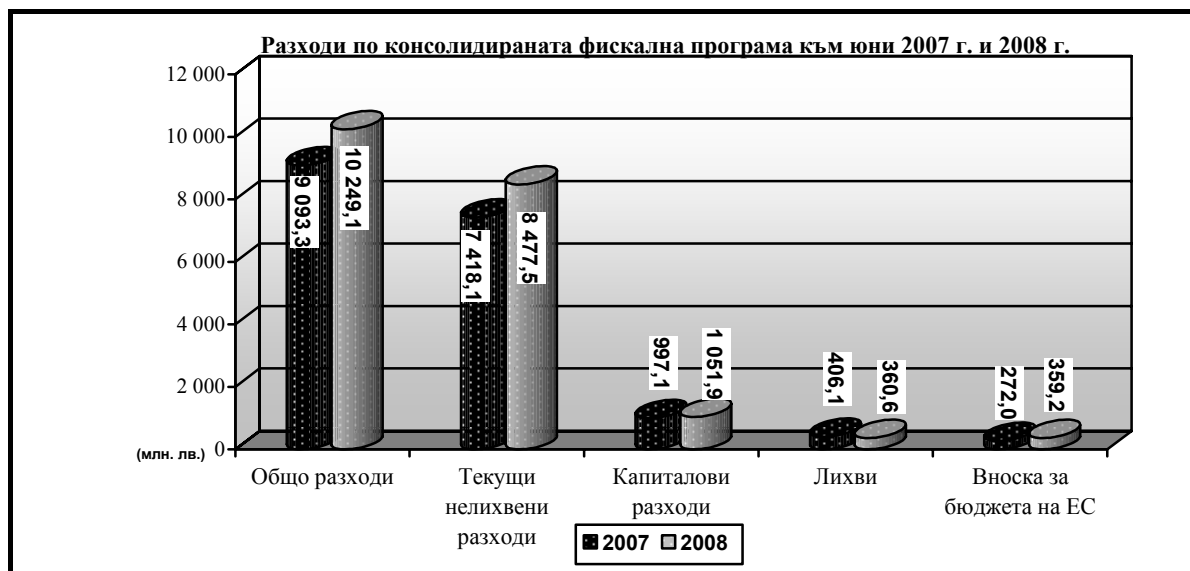

* С оглед изчерпателност на данните за целите на анализа в позицията „Преки данъци“ са включени и приходите от позицията „Други данъци“ – други данъци по ЗКПО и имуществени данъци

¹ Обхваща републиканския бюджет и всички автономни бюджети – на общините, осигурителните фондове, ДВУ, БАН, БНР, БНТ, Висшия съдебен съвет, както и извънбюджетни сметки и фондове и други сметки на централно и местно ниво. Данните са на база месечните отчети на ПРБК.

➤ **Разходите по консолидирания бюджет** (вкл. вноската на Република България за общия бюджет на ЕС) към 30.06.2008 г., са в размер на **10 249.1 млн. лв.**, което представлява 40.4 % от годишния разчет.

Отчетените разходи по основните разходни групи към месец юни 2007 г. и 2008 г. са представени на следната графика:

Частта от вноската на Република България за общия бюджет на ЕС, изплатена към юни 2008 г. от централния бюджет възлиза на **359.2 млн. лв.**, което е в съответствие с регламент 1150/2000 на Съвета на ЕС, в т.ч.:

- вноска на традиционни собствени ресурси (мита върху промишлени и селскостопански стоки и такси върху производството на захар и глюкоза) – 75.0 млн. лв.;
- вноска на база данъка върху добавената стойност – 58.0 млн. лв.;
- вноска на база брутен национален доход – 199.2 млн. лв.;
- вноска за корекцията на Великобритания – 27.1 млн. лв.

➤ **Бюджетното салдо по КФП** към края на месец юни е **положително** в размер на **3 781.9 млн. лв.**, като е формирано от **европейски средства – 525.8 млн. лв.** и **национален бюджет - 3 256.1 млн. лв.** Освен доброто изпълнение на данъчните постъпления по КФП за формирането на този положителен баланс към края на полугодия допринасят и постъпилите значими по размер аванси от Кохезионния и Структурните фондове на ЕС, както и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за рибарство, управлявани от Разплащателната агенция към ДФ "Земеделие", чието фактическо усвояване ще се извършва в съответствие с изпълнение на програмите. Също така е важно да се отбележи, че една голяма част от инвестиционните разходи, традиционно за последните години, се измества за втората половина на годината, за което допринасят, както сезонни фактори, така и някои особености на нормативната база при тръжните процедури.

➤ **Фискалният резерв** към 30.06.2008 г. е **10 223.5 млн. лв.**

II. Изпълнение на републиканския бюджет² към юни 2008 г.

Изпълнението на основните показатели на републиканския бюджет, на база месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджетни кредити към 30.06.2008 г., съпоставено със същия период на миналата година и програмата е както следва:

Таблица³ №1

ПОКАЗАТЕЛИ	(млн. лв.)				
	Отчет юни 2007 г.	Закон 2008 г.	Отчет юни 2008 г.	Изпълнение спрямо 2007г.	Изпълнение спрямо закон 2008 г.
Общо приходи и помощи	7 772.9	18 308.5	9 570.0	123.1%	52.3%
-Данъчни	6 589.2	16 741.3	8 308.5	126.1%	49.6%
Преки ³	2 060.0	4 558.6	2 541.7	123.4%	55.8%
Косвени	4 529.2	12 182.7	5 766.8	127.3%	47.3%
-Неданъчни	1 041.2	1 550.4	1 170.1	112.4%	75.5%
-Помощи	142.6	16.8	91.3	64.1%	542.5%
Разходи, трансфери и вноска за бюджета на ЕС	5 849.4	17 006.5	6 734.5	115.1%	39.6%
-Нелихвени	2 865.3	8 922.7	3 114.7	108.7%	34.9%
Текущи	2 436.6	6 747.4	2 656.0	109.0%	39.4%
Капиталови	428.7	2 175.3	458.7	107.0%	21.1%
-Лихви	398.4	663.8	352.0	88.3%	53.0%
Външни заеми	310.2	505.4	269.8	86.4%	53.0%
Вътрешни заеми	88.2	158.4	82.2	95.3%	53.1%
-Резерв за неотложни и непредвидени разходи ⁴		489.0			
-Трансф. др. бюджети	2 313.6	6 271.1	2 908.6	125.7%	46.4%
- Вноска за бюджета на ЕС	272.0	659.9	359.2	132.1%	54.4%
Бюджетно салдо	1 923.5	1 302.0	2 835.4		

➤ Приходи по републиканския бюджет

През първото полугодие на 2008 г. постъпилите **приходи** по републиканския бюджет са в размер на 9 570.0 млн. лв., което представлява 52.3 % от планираните за годината. Спрямо същия период на миналата година приходите са нараснали с 23.1 %, или 1 797.1 млн. лв. повече, в резултат основно на ръста в косвените данъци (27.3 %). В сравнение с първото полугодие на 2007 г. преките данъци са нараснали с 26.1 %, а неданъчните приходи с 12.4 %.

• Данъчни приходи

Постъпилите **данъчни приходи** за изтеклите шест месеца от годината са в размер на 8 308.5 млн. лв., което представлява изпълнение от 49.6 % на планираните разчети за 2008 г. и ръст от 26.1 %, или 1 719.3 млн. лв. повече спрямо същия период на миналата година.

✓ Косвени данъци

Общата сума на постъпленията от **косвени данъци** към края на месец юни е 5 766.8 млн. лв., или 47.3 % от предвидените със ЗДБРБ за 2008 г. нива, като заемат значителен дял от 69.4 % в общия размер на данъчните приходи. В сравнение със същия период на 2007 г. постъпленията в групата са нараснали с 27.3 %, или в абсолютна сума са постъпили с 1 237.6 млн. лв. повече, което се дължи основно на ефектите върху приходите от ДДС през първите месеци на 2007 г., поради промените на нормативната база след присъединяването на Република България към ЕС. Влияние оказват и промените в Закона за акцизите и данъчните складове, с който от тази година бяха увеличени акцизните ставки за определени стокови групи. По видове косвени данъци, спрямо първото полугодие на 2007 г. са постъпили в

² Републиканският бюджет включва централен бюджет и бюджетите на държавните органи, министерствата и ведомствата.

³ В групата на преките данъци е включена и позицията „Други данъци” по републикански бюджет с оглед изчерпателност на данните.

⁴ В позицията "Резерв за непредвидени и неотложени разходи" се отразяват само данните по разчет, а разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

повече 931.3 млн. лв. (31.6 %) от ДДС; 290.3 млн. лв. (19.3 %) от акцизи; 16.0 млн. лв. (19.2 %) от мита.

С най-голям относителен дял в данъчните приходи по републиканския бюджет е **данъкът върху добавената стойност** – 46.7 %, като отчетените постъпления са в размер на 3 876.5 млн. лв., или 47.3 % от годишния разчет.

От 2007 г. в областта на облагането с ДДС бяха дефинирани две нови понятия – вътреобщностна доставка (ВОД), което замести режима износ за държавите-членки, и вътреобщностно придобиване (ВОП), което замести режима на внос от държавите-членки. В този смисъл, постъпленията от ДДС се формират като суми от внос от трети страни-членки на ЕС, събрани от митници, и от сделки в страната и вътреобщностни придобивания, постъпили по сметки на данъчната администрация.

Нетният размер на постъпилите приходи от ДДС от внос към края на месец юни е 2 037.8 млн. лв., или с 449.7 млн. лв. повече спрямо същия период на 2007 г.

Постъпленията от ДДС при сделки в страната и ВОП възлизат на 1 838.8 млн. лв., или 43.9 % от годишния разчет. Спрямо края на юни 2007 г. са постъпили с 481.6 млн. лв. повече, което се дължи на факта, че след присъединяването ни към ЕС и променената нормативна база през 2007 г., данъкът при ВОП стана изискуем на 15-ия ден на месеца, следващ месеца, през който е извършена продажбата на стоката и така в началото на миналата година се наблюдаваше забавяне на плащането. За по-високия размер на постъпленията през тази година влияние оказват и по-големите сделки със страни-членки на ЕС в края на 2007 г. и началото на 2008 г., както и увеличеното потребление.

Приходите от акцизи за първото полугодие на 2008 г. са в размер на 1 791.0 млн. лв., или 47.2 % от предвидените със ЗДБРБ за 2008 г. и заемат 21.6 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи. Промените в Закона за акцизите и данъчните складове за 2008 г. продължават линията за хармонизиране на българското законодателство с това в ЕС и са в съответствие с договорения с ЕК график за промени в нивата на акцизните ставки. През 2008 г. са увеличени акцизите на някои видове горива, въглищата, кокса, ел. енергията и цигарите.

Постъпленията от акцизи към края на месец юни са формирани от следните основни стокоски групи: горива (53.8 %), тютюневи изделия (37.2 %) и други акцизни стоки – пиво, спиртни напитки, кафе, пътнически автомобили и др. (9.0 %).

Постъпленията от мита към 30.06.2008 г. възлизат на 99.3 млн. лв., или 50.9 % от планираните в ЗДБРБ за 2008 г., като заемат 1.2 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи. В стокоската структура на приходите от мита за периода януари-юни 2008 г. четири основни групи – автомобили, захар, електрически машини и машини - имат дял от около 49.1 %. Водещи са постъпленията по глава 87 от Митническата тарифа "Автомобилни превозни средства" с 20.2 % относителен дял и 19.3 млн. лв., като сравнено със същия период на м.г., има увеличение от 7.6 %. На второ място са приходите по глава 17 "Захар и захарни изделия", които възлизат на 14.8 млн. лв. и имат относителен дял от 15.6 %. Следващата стокоска група, която дава 7.2 % от всички мита, е глава 85 - "Ел. машини и апарати" с 6.9 млн. лв. и увеличение от 34.2 % спрямо първото полугодие на 2007 г. Митата, събрани от внос на стоки с произход от Китай възлизат на 27.9 млн. лв., формират 28.1 % от общия обем на митата за периода януари-юни 2008 г. Следват ги приходите от мита върху стоки с произход Бразилия (15.9 млн. лв.) – 16.0 % от общо постъпилите.

✓ **Преки данъци**

Постъпленията в групата на **преките данъци** (вкл. и др. данъци по ЗКПО) за шестте месеца на 2008 г. са в размер на **2 541.7 млн. лв.**, или 55.8 % от разчета за годината. Спрямо

първото полугодие на предходната година приходите от преки данъци са нараснали с 23.4% или 481.7 млн. лв. повече.

Приходите от корпоративен данък за периода са в размер на 1 427.9 млн. лв. и представляват 67.1 % от годишния разчет за 2008 г. Високото изпълнение за първото полугодие е свързано с нормативно регламентирани срокове за деклариране и плащане на годишния корпоративен данък (до 30 март на следващата година). Относителният дял на корпоративния данък в данъчните постъпления по републиканския бюджет е 17.2 %. Спрямо юни 2007 г. се отчита ръст от 30.5 %, което в абсолютна сума представлява 333.7 млн. лв. повече. Положителният ефект от ниските данъчни ставки се очаква да продължи да влияе благоприятно в посока на увеличаване на инвестициите, подобряване на икономическата активност, намаляване на сивата икономика. Приходите от *корпоративния данък на нефинансовите предприятия (вкл. юридически лица с нестопанска цел)* към 30.06.2008 г. са в размер на 1 314.8 млн. лв., което представлява 68.1 % от предвидените в ЗДБРБ за 2008 г. Постъпленията от *корпоративен данък на финансови институции (включително застрахователни компании)* към края на юни възлизат на 113.1 млн. лв., или 57.2 % от разчета за годината.

Приходите от данък върху доходите на физически лица са в размер на 946.4 млн. лв., или 44.0 % от планираните със ЗДБРБ за 2008 г. и формират 11.4 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи.

По трудови правоотношения приходите от данъка към края на месец юни са 683.5 млн. лв. при 569.0 млн. лв. към 30.06.2007 г. За отчетния период са постъпили 39.5 % от предвидените със ЗДБРБ за 2008 г. средства. Факторите, оказали благоприятно влияние върху доброто изпълнение на данъка са следните:

- пропорционалното данъчно облагане, което стимулира икономическата активност и насърчава високо квалифицирания труд;
- по-ниското равнище на безработица (5.97 % по данни на Агенцията по заетостта) и повишаването на доходите както в частния, така и в публичния сектор.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка към 30.06.2008 г. са 216.5 млн. лв. при 196.5 млн. лв. за първото полугодие на 2007 г. Влияние за доброто изпълнение за периода (62.8 %) спрямо годишните разчети оказва предвиденото облекчение за лицата, които са подали годишна данъчна декларация до 10 февруари 2008 г. и ползват 5 % отстъпка върху внесената в същия срок част от декларирания данък за довносяне.

По патентите – приходите от патентния данък за първото полугодие са 6.5 млн. лв., като това представляват приходи от патентен данък само от минали години, тъй като с нормативните промени от 2008 г. този данък от републикански става местен и постъпва в общинските бюджети.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица, данък върху доходите на чуждестранните физически лица и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица - постъпленията от тези данъци към 30.06.2008 г. са в размер на 39.9 млн. лв. при 30.8 млн. лв. за същия период на миналата година.

Постъпленията от **данъци върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни юридически лица (ЧЮЛ) и данъка върху доходите на ЧЮЛ** за първото полугодие са в размер на 74.1 млн. лв., или 55.5 % от разчета за годината. Основната част от тези постъпления са от данъка върху доходите на чуждестранни лица – 55.0 млн. лв. и представляват данък върху възнаграждения за технически услуги.

Постъпленията от **други данъци по републиканския бюджет** за отчетния период са в размер на 93.3 млн. лв., или 63.5 % от разчета за годината. Основната част от приходите са формирани от данък върху залози за хазартни игри, данък върху приходите на бюджетните предприятия и данък върху представителни разходи.

- **Неданъчни приходи**

Отчетените **неданъчни приходи** по републиканския бюджет през първото полугодие на 2008 г. са в размер на **1 170.1 млн. лв.**, или 75.5 % от годишния разчет. Спрямо юни 2007 г. се отчита ръст от 12.4 % или 128.9 млн. лв. Високото изпълнение за полугодие се дължи от една страна на постъпилата през месец април дължимата вноска по централния бюджет от превишението на приходите над разходите на БНБ в размер на 250.6 млн. лв. (тази вноска постъпва еднократно през годината, като размерът на преведените средства представлява 125.3 % спрямо разчетените със ЗДБРБ за 2008 г.), и от друга страна на по-доброто изпълнение на приходите по бюджетите на министерствата и ведомствата, които са в размер на 733.3 млн. лв. и представляват 71.1 % от предвидените в ЗДБРБ за 2008 г.

- **Помощи**

Постъпилите **помощи** по републиканския бюджет към 30.06.2008 г. са в размер на **91.3 млн. лв.** и представляват основно средства за подпомагане изпълнението на Шенгенското споразумение и за подобряване (улесняване) на бюджетните парични потоци, съгласно чл. 32 от Договора за присъединяване на Република България към ЕС (52.1 млн. лв.).

- **Разходи по републиканския бюджет**

Общият размер на **разходите по републиканския бюджет** (вкл. и трансферите за др. бюджети и вноската за бюджета на ЕС) за първото полугодие на 2008 г. е 6 734.5 млн. лв., или 39.6% от предвидените в ЗДБРБ за 2008 г.

Основните параметри на текущото изпълнение по двете основни разходни групи – нелихвени и лихвени разходи, са както следва:

- **Нелихвени разходи**

Нелихвените разходи по републиканския бюджет (без трансферите за др. бюджети) извършени през отчетния период са в размер на 3 114.7 млн. лв., което представлява 34.9% от предвидените в ЗДБРБ за 2008 г. средства. Съпоставено с данните за същия период на 2007 г. нелихвените разходи са нараснали с 8.7% (249.4 млн. лв.).

От структурна гледна точка с най-висок относителен дял в нелихвените разходи (39.4%) са разходите за заплати, осигурителни вноски и др. възнаграждения за персонала, които са в общ размер на 1 228.5 млн. лв., или 45.3% от планирания размер за годината. След тях са разходите за текуща издръжка, които заемат 25.3% относителен дял в нелихвените разходи и са в размер на 786.6 млн. лв. (30.8% от разчета за годината). Това са основно разходи за горива, енергия, външни услуги, текущ ремонт, медикаменти, консумативи и др., извършени от първостепенните разпоредители с бюджетни кредити, които попадат в обхвата на републиканския бюджет. Социалните разходи (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 341.5 млн. лв., или 34.3% от предвидените в ЗДБРБ за 2008 г. и са основно разходи по бюджета на МТСП за обезщетения по Закона за интеграция на хората с увреждания, Закона за семейните помощи за деца, Закона за социално подпомагане и др. Разходите за субсидии са в размер на 299.4 млн. лв. или 61.4% от планираните за годината. Високият размер на усвоените средства за субсидии има сезонен характер и е свързан основно със средствата отпуснати от фонд „Тютюн” през месец март за изплащане на премиите на тютюнопроизводителите, съгласно Закона за тютюна и тютюневите изделия.

Капиталовите разходи и нетният прираст на държавния резерв са в размер на 458.7 млн. лв., или 21.1% от разчета за годината, което представлява увеличение с 30.0 млн. лв. спрямо отчетените за същия период на 2007 г.

- **Разходи за лихви**

Разходите за лихви по републиканския бюджет към юни 2008 г. са в размер на 352.0 млн. лв., или 53.0 % от предвидените в разчета за годината. В основната си част това са разходи за лихви по външни заеми, които са в размер на 269.8 млн. лв. Лихвите по вътрешни заеми по републиканския бюджет са в размер на 82.2 млн. лв., или 51.9 % от разчета за годината.

- **Нетният размер на трансферите по републиканския бюджет** към юни 2008 г. е 2 908.8 млн. лв., което представлява 46.4 % от разчета за годината, в т.ч.:

- Бюджетните взаимоотношения с общините включват нето предоставени трансфери в размер на 1 202.2 млн. лв., от които субсидии от централния бюджет в размер на 1 127.0 млн. лв., други целеви трансфери от централния бюджет в размер 50.2 млн. лв., нетни трансфери от други бюджети в размер на 25.9 млн. лв. и възстановени субсидии от предходни години в централния бюджет – 0.9 млн. лв.

- На социално-осигурителните фондове – 1 217.0 млн. лв., което представлява 41.2 % от годишния разчет.

- На съдебната власт – 166.1 млн. лв., или 49.8 % от одобрения размер за годината.

- На Народното събрание – 16.9 млн. лв., което представлява 31.9 % от заложените в разчета за годината.

- Размерът на частта от **вноската на България за бюджета на ЕС**, изплатена към юни 2008 г. от централния бюджет възлиза на 359.2 млн. лв., което е в съответствие с регламент 1150/2000 на Съвета на ЕС.

➤ **Бюджетният баланс** по републиканския бюджет към края на месец юни 2008 г. е положителен в размер на **2 835.4 млн. лв.**

➤ **Финансиране на дефицита чрез операции по дълга**

По показателя **погашения по външни заеми** по централния бюджет (позиция във външното финансиране) за първото полугодие на 2008 г. са изплатени 677.0 млн. лв. С най-голям дял са плащанията по предсрочното погасяване на шест заема към Световна банка. Само за месец юни погашенията са в размер на 19.2 млн.лв., в т.ч. 12.4 млн.лв. са по дълга към Полската национална банка, 4.7 млн.лв. по дълга към Световна банка и 2.2 млн.лв. по дълга към Япония. През месеца няма активирани нови държавни гаранции и предвидените средства за покриване на този риск не са използвани.

По държавните инвестиционни заеми за отчетния период са усвоени средства в размер на 95.4 млн.лв., съответно 59.5 млн.лв. по заемите, управлявани от министерства и ведомства и 35.9 млн.лв. по заемите с краен бенефициент търговско дружество. Изплатените главници са в размер на 49.0 млн.лв., от които 32.9 млн.лв. са по бюджетите на министерствата и 16.1 млн.лв. от крайните бенефициенти.

Операции с държавни ценни книжа по централния бюджет (**позиция във вътрешното финансиране**): през първото полугодие е отчетено отрицателно нетно финансиране с ДЦК в размер на 76.7 млн. лв. От началото на годината са емитирани общо ДЦК с номинална стойност 200 млн. лв., от които 30 млн. лв. са тримесечни съкровищни бонове, 65 млн. лв. петгодишни и 105 млн. лв. десетгодишни облигации, а само за месец юни 35 млн. лв. пет

годишни облигации. За отчетния период платените погашения по ДЦК са в размер на 270.1 млн. лв.

III. Бюджет на съдебната власт

По бюджета на съдебната власт към месец юни 2008 г. са постъпили приходи в размер на 38.9 млн. лв., които представляват 74.9% от предвидените за годината. Най-голям относителен дял в постъпленията заемат приходите от съдебни такси – 31.7 млн. лв.

Разходите по бюджета на съдебната власт са в размер на 180.6 млн. лв., или 46.9% от планираните за годината (385.3 млн. лв.).

IV. Социалноосигурителни фондове

Постъпленията по бюджетите на социалноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) към месец юни 2008 г. са в размер на 2 539.7 млн. лв., или 52.1 % от разчетите за годината. Приходите от социални и здравноосигурителни вноски (2 504.5 млн. лв.) представляват 98.6 % от общия размер на постъпленията по бюджетите на социално и здравно-осигурителните фондове, в т.ч. от социалноосигурителни вноски – 1 987.5 млн. лв., а от здравноосигурителни вноски – 517 млн. лв.

Разчетените по ЗБДОО и ЗБНЗОК за 2008 г. **разходи** на социалното осигуряване са в размер на 7 750.1 млн. лв. Към месец юни 2008 г. социално и здравно осигурителните фондове са извършили разходи в общ размер на 3 599.5 млн. лв., което представлява 46.4 % от годишния разчет, в т. ч. пенсии, помощи, обезщетения и здравноосигурителни вноски за пенсионери, безработни и др. в размер на 2 822.5 млн. лв., а здравноосигурителните плащания - в размер на 715.2 млн. лв.

V. Общини

Постъпилите **приходи** по бюджетите на общините към края на месец юни 2008 г. са в размер на 847.7 млн. лв., което представлява 48.3 % от годишния разчет към ЗДБРБ за 2008 г. Преобладаващ дял (59.7%) заемат неданъчните приходи, които основно представляват приходи от общински такси и постъпления от продажба на нефинансови активи.

Извършените **разходи** по местните бюджети са в размер на 1 822.2 млн. лв., или 55.8 % от разчетените към ЗДБРБ за 2008 г.